

Maratonvirke

Seuraava lainaus on eräästä sanomalehden oikeudenkäyntiuutisesta:

»Noin kaksi tuntia kestäneen harjennuksen jälkeen oikeus antoi klo 19 päätöksensä, jossa todettiin, että

(1) Syytetyt Amer-Tupakka Oy:n toimitusjohtaja ja myyntipäällikkö

olivat luvottomasti, yksissä neuvoin ensimmäisen kerran viime vuoden syyskuun 15 päivänä ja sen jälkeen useaan kertaan eri lehdissä ilmoittaneet yhtiön toimeenpanemasta kilpailusta, (2) jossa päävoittona oli 2.500.000 markan arvoinen auto ja

maailmanympärimatka (3) ja johon kilpailuun osallistuvia kutsuttiin viiden tarkkuudella arvaamaan Milton-savukerAsian kanteen painettujen Milton-sanojen lukumäärä (4) ynnä johon kilpailuun menestyksellisen osallistumisen edellytyksenä oli ollut sanotun Milton-rasian hankkiminen (5) ja joka koko kilpailu oli rakennettu sille pohjalle, että po. rasia ostetaan ja tämän hinnalla suoritetaan panos kilpailuun osallistumisesta, (6) mitä puolestaan on pidettävä liiketoimena, jonka yhteydessä luvattu etu on sattumanvarainen ilman, että sitä olisi katsottava korvaukseksi suoritetusta tehtävästä, (7) mutta että he olivat ennen kilpailun julistamista tiedustelleet — tosin ylimalkaisesti — kilpailun laillisuutta Keskuskauppa-kamarin liikekilpailun valvontalautakunnalta, (8) mistä heille oli ilmoitettu, ettei heidän esittämänsä suunnitelma ollut vilpillistä kilpailua, (9) joten molempien syytettyjen oli katsottava toimineen vilpittömässä mielessä, (10) jonka johdosta raastuvan oikeus katsoi oikeaksi hylätä toimitusjohtajaan ja myyntipäällikköön kohdistuneet rangaistusvaatimukset, (11) mutta lain vilpillisen kilpailun ehkäisemiseksi, annettu tammikuun 31 päivänä 1930, perusteella katsoi oikeaksi kieltää sanotun Milton-kilpailun jatkamisen ja palkinnon arpoamisen sekä oikeuttaa kantajat julkaisemaan vastaajan kustannuksella päätöksen sanamuodon viidessä maassa ilmestyvässä lehdessä.»

Numerot on tässä lisätty yleiskatsauksen helpottamiseksi. Molemmat kappaleet ovat yhtä virkettä. Kohdat 2—5 ovat rinnastettuja, *kilpailu*-sanaan liittyviä sivulauseita, ja selvyysden vuoksi korrelaatti on kolmesti toistettu (3 *johon kilpailuun* — 4 *johon kilpailuun* — 5 *joka koko kilpailu*). 7. kohta varmaan panee itse kunkin

ymmälle. Mihin niveltyy *mutta että*? Kai edellä (6) olevaan *ilman että* -rakenteeseen? Ei, se ei anna mieltä. Hiukan alumpana (5) on sanajono *rakennettu sille pohjalle, että*, mutta sekään ei sovi. Ratkaisu on johdantokappaleessa: *todettiin, että*; tähän *että*-lauseeseen, joka siis käsittää kohdat 1—6, liittyy rinnastettu *mutta että*-lause (7—8). Kaikkeen tähän niveltyy *joten*-lause (9), ja sen jälkeen seuraa kokoava *jonka johdosta raastuvan oikeus* johtopäätöksenä edellä olevasta. Kaikkine kömpelyyksineen periodi siis kyllä on miten kuten loogillisesti rakennettu — mutta pituudessaan ja monisoppisuudessaan se on mahdoton lukijan hallita. Huomattakoon, että virke on lehtimiehen eikä raastuvanoikeuden käsialaa — se on tiivistetty aivan toisenrakenteisesta oikeudenpäätöksestä. Seuraavassa esimerkki siitä, miten tehtävä olisi voitu suorittaa luistavammin ja havainnollisemmin.

(1) Syytetyt A.-T. OY:n toimitusjohtaja ja myyntipäällikkö olivat luvattomasti, yksissä neuvoin, ensimmäisen kerran viime vuoden syyskuun 15. päivänä ja sen jälkeen useaan kertaan eri lehdissä ilmoittaneet yhtiön toimeenpanemasta kilpailusta, (2) jossa pääpalkintona oli 2.500.000 markan arvoinen auto ja maailmanympärimatka (3) ja johon osallistuvia kutsuttiin viiden tarkkuudella arvaamaan Milton-savukerAsian kanteen painettujen Milton-sanojen lukumäärä. (4) Koska kilpailussa menestymisen edellytyksenä oli Milton-rasian hankkiminen (5) ja koko kilpailu oli rakennettu sille pohjalle, että tällainen rasia ostetaan ja sen hinnalla suoritetaan osanotto-panos, (6) kilpailua on pidettävä liiketoimena, jonka yhteydessä luvattu etu on sattumanvarainen eikä korvaus suoritetusta tehtävästä. (7) Kun vastaajat kuitenkin

kin ennen kilpailun julistamista olivat — tosin ylimalkaisesti — tiedustelleet kilpailun laillisuutta Keskuskauppa-kamarin liikekilpailunvalvontalautakunnalta (8) ja saaneet vastauksen, että heidän esittämänsä suunnitelma ei ollut vilpillistä kilpailua, (9) on molempien syytettyjen katsottava toimineen vilpittömässä mielessä. (10) Sen johdosta raastuvanoikeus harkitsi oikeaksi hylätä toimitusjohtajaan ja

myyntipäällikköön kohdistuneet rangaistusvaatimukset, (11) mutta tammikuun 31. päivänä 1930 vilpillisen kilpailun ehkäisemisestä annetun lain nojalla kieltää sanotun Milton-kilpailun jatkamisen ja palkinnon arpomisen sekä oikeuttaa kantajat valtion kustannuksella julkaisemaan päätöksen sanamuodon viidessä Suomessa ilmestyvässä sanomalehdessä.

MATTI SADANIEMI